

Jätedirektiivin muutos – tekstiilit, jalkineet ja asusteet (yhteisnimityksenä tekstiilit)

Jätedirektiivin muutos

- Tavoitteena elintarvike- ja tekstiiliarvoketjun haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen.
- Astui voimaan 16.10.2025

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

- 17.6.2027 oltava Suomen lainsäädännössä.
- Tekstiilin tuottajavastuujärjestelmä oltava toiminnassa 17.4.2028.
 - <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM006:00/2026>
- Nykyinen lainsäädäntö voimassa, kunnes uusi hyväksytään eli kunta vastaa tekstiilijätteen keräyksestä, kunnes kansallinen lainsäädäntö hyväksytty. Uudelleenkäyttötoimijat voivat toimia kuten ennenkin siihen asti.

Laajennettu tuottajavastuu yleistä

- Laajennettu tuottajavastuu (jatkossa tuottajavastuu) tarkoittaa tuotteen valmistajan, maahantuojan tai jakelijan velvollisuutta huolehtia tuotteen koko elinkaaresta eli myös jätehuollosta.
- Tekstiilien tuottajavastuun tulee täyttää nykyisen lainsäädännön tuottajavastuuvaatimukset + vain tekstiiliä koskevat vaatimukset.
- Tuottajayhteisön perustaminen
 - Yksittäinen tuottaja (valmistaja, maahantuoja tai jakelija) hoitaa velvoitteensa liittymällä tuottajayhteisöön
- Tuottajayhteisö vastaa jätehuollon järjestämisestä (vastaanotto, kuljetus, lajittelu, uudelleenkäyttö, kierrätys) ja muista asetetuista velvoitteista tuottajan puolesta
- Jätteen haltijalle luovutus jätepisteeseen maksutonta
- Tuottajan on maksettava vähintään 80 % järjestelmän kuluista
- <https://lvv.fi/ymparisto/tietoa-tuottajavastuusta>

Tekstiilintuotteiden tuottaja

- Tuottajalla tarkoitettaisiin tuotteen **valmistajaa, maahantuoja tai jakelijaa** tai luonnollista henkilöä; joka tuo markkinoille liitteen IVc mukaisia tekstiili-, jalkine- ja asustetuotteita.
- **ei kuitenkaan tarkoiteta niitä, jotka toimittavat markkinoille käytettyjä** suoraan uudelleenkäyttöön kelpaavia tekstiili- ja jalkinetuotteita **tai niistä valmistettuja uusia tuotteita, eikä itsensä työllistäviä räätäleitä.**
- Mikroyrityksille (alle 10 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 milj. euroa) on 12 kuukauden ylimääräinen siirtymäaika tuottajavastuovelvoitteiden hoitamiseen eli 17.4.2029 tulee olla liittynyt tuottajayhteisöön.

Tekstiilin tuottajan määritelmä 1/2

- ”4 b. ’liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden tai jalkinetuotteiden tuottajalla’ valmistajaa, maahantuojaa tai jakelijaa tai muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käytetystä myyntitavasta riippumatta, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU* 2 artiklan 7 alakohdassa määritellyt etäsopimukset,
 - a) on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioon ja valmistaa liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita tai jalkinetuotteita omalla nimellään tai tavaramerkillään tai suunnitteluttaa tai valmistuttaa niitä ja toimittaa niitä ensimmäistä kertaa omalla nimellään tai tavaramerkillään kyseisen jäsenvaltion alueella;
 - b) on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioon ja jälleenmyy kyseisen jäsenvaltion alueella omalla nimellään tai tavaramerkillään muiden talouden toimijoiden valmistamia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita tai jalkinetuotteita, joihin ei ole merkitty tällaisten muiden talouden toimijoiden nimeä, tuotenimeä tai tavaramerkkiä;

Tekstiilin tuottajan määritelmä 2/2

- a) on sijoittautunut johonkin jäsenvaltioon ja toimittaa ensimmäistä kertaa kyseisen jäsenvaltion alueella ammattimaisesti toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta peräisin olevia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita tai jalkinetuotteita; taikka
- b) myy liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita tai jalkinetuotteita etäsopimuksilla suoraan loppukäyttäjille, riippumatta siitä, ovatko ne yksityisiä kotitalouksia vai eivät, jossakin jäsenvaltiossa ja joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan.

Mitä tuotteita kuuluu tekstiilin tuottajavastuun piiriin?

- Tuottajavastuu koskee tekstiilejä, jalkineita ja asusteita, jotka on lueteltu tulliluokittain jätepuitedirektiivin liitteessä IVc.
- Tuottajavastuu koskee näitä tekstiilejä sekä yrityksissä että kotitalouksissa.
- Tuottajavastuu koskee vain niitä tekstiilejä, jotka asetettu ensimmäisen kerran saataville markkinoilla 16.10.2025 jälkeen.

CN-koodi	Kuvaus
61 – kaikki ryhmässä luetellut koodit	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta
62 – kaikki ryhmässä luetellut koodit	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta kuin neulosta
6301	Vuode- ja matkahuovat (pois lukien 6301 10 00)
6302	Vuodeliinavaatteet, pöytäliinat ja niiden kaltaiset tavarat sekä pyyheliinat
6303	Verhot ja sisätilojen kaihtimet; kapat ja reunusverhot
6304	Muut sisustustavarat, ei kuitenkaan nimikkeeseen 9404 kuuluvat
6309	Käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat, jalkineet ja päähineet
6504	Hatut ja muut päähineet, palmikoidut tai valmistetut kokoamalla mitä ainetta tahansa olevista kaistaleista, myös vuoratut ja somistetut
6505	Hatut ja muut päähineet, neulotut tai virkatut tai neuloksesta, pitsistä, pitsikankaasta, huovasta tai muusta tekstiilimetritavarasta (ei kuitenkaan kaistaleista) tehtyt, myös vuoratut ja somistetut; mitä ainetta tahansa olevat hiusverkot, myös vuoratut ja somistetut
CN-koodi	Kuvaus
4203	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet nahasta tai tekonahasta (paitsi jalkineet, päähineet ja niiden osat sekä 95 ryhmän tavarat, esim. säärisuojaus ja miekkailupäähineet)
6401	Vedenpitävät jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia ja joiden päällisiä ei ole kiinnitetty pohjaan eikä koottu ompelemalla, niittaamalla, naulaamalla, ruuvaamalla, tapittamalla tai niiden kaltaisella menetelmällä
6402	Muut jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia
6403	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa
6404	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset tekstiiliainetta
6405	Muut jalkineet”.

Verkkoalustat

- Verkkoalustalla toimivat myyjät ovat tuottajia, ei itse verkkoalusta.
- Verkkoalustan tulee laittaa nähtäville tuottajan rekisteröinnistä kyseisen maan tuottajarekisteriin tieto sekä omaehtoinen vakuutus, jossa alusta sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tekstiilejä, joiden tuottajavastuuta koskevat vaatimukset toteutuvat siinä maassa, jossa tuotteen ostaja sijaitsee.
- Verkkoalustan tarjoajalla velvollisuus pyrkiä parhaansa mukaan arvioimaan, ovatko esitetyt tiedot paikkansapitäviä.
 - Jos tiedot virheellisiä, eikä tuottaja korjaa niitä, verkkoalustan tarjoaja keskeyttää palvelunsa tuottajalle mahdollisimman nopeasti
- Komissio perustaa sivuston, josta linkki kaikkien jäsenmaiden tuottajarekistereihin.
 - > silti suurten kiinalaisten verkkoalustojen valvominen on melko mahdotonta.
 - > tuotetulvaan paras apu on se, että kuluttaja on valveutunut ja ostaa kestäväää, ajatonta ja vastuullista tekstiiliä.

Tuottajan kustannusvastuu 1/2

(16.10.2025 jälkeen markkinoille saatettujen tuotteiden osalta)

- Käytettyjen sekä jätteenä kerättyjen tekstiili- ja jalkine tuotteiden keräys ja sen jälkeinen jätehuolto:
 - käytettyjen tuotteiden kerääminen ja kuljetus lajiteltavaksi, uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun sekä kierrätykseen;
 - jätteiden lajittelu, uudelleenkäytön valmistelu sekä kierrätys, muut hyödyntämistoimet ja loppukäsittely;
 - yhteiseen keräysjärjestelmään kuuluvien yhteisötalouden toimijoiden ja muiden toimijoiden tuottaman tekstiilijätteen keräys, kuljetus ja käsittely.
- Sekajätteen koostumustutkimukset viiden vuoden välein.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tuottajan kustannusvastuu 2/2

(16.10.2025 jälkeen markkinoille saatettujen tuotteiden osalta)

- Tiedotus mm. kampanjoin tekstiilien kestävästä kulutuksesta, jätteen vähentämisestä, uudelleenkäytöstä, uudelleenkäytön valmistelusta, mukaan lukien korjaus sekä kierrätyksestä sekä muusta hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä.
- Raportointi valvovalle viranomaiselle.
- Tutkimuksen ja kehittämisen tukeminen seuraavista aiheista: ekodesign-asetuksen mukaisten tuoteominaisuuksien parantaminen, jätteen synnyn ehkäisemisen ja jätehuollon tukeminen kuitukierrätyksen laajentamiseksi.
- Mahdollisesti myös sekajätteen sisältämän tekstiilijätteen kustannukset.

Tuottajayhteisö

- Tuottajien tulee perustaa tuottajayhteisö tai/ja liittyä tuottajayhteisöön.
- Tuottajayhteisö vastaa tuottajan puolesta tuottajavastuun velvoitteista ja laskuttaa tuottajalta maksun näiden velvoitteiden hoitamisesta.

Tuottajayhteisöjen maksut tuottajille

Tuottajayhteisö määrittelee maksut, joiden tulee kattaa tuottajavastuun hoitamisesta aiheutuvat kulut. Maksujen tulee

- perustua painoon (ja määrään tarvittaessa);
- olla mukautettu
 - Ekodesign-direktiivin vaatimusten perusteella;
- ottaa huomioon uudelleenkäytöstä, uudelleenkäytön valmistelusta ja kierrätetystä tekstiilistä saadut tulot; ja
- varmistaa tuottajien yhdenvertainen kohtelu:
- Jäsenmailla mahdollisuus ottaa käyttöön ultrapikamuodin ja pikamuodin käytäntöjen mukaan moduloituja maksuja. (komission käytäntöönpanosäännöksiä tulossa)

Tekstiilin keräys

- Erilliskerättyjä käytettyjä tekstiilejä ja jalkineita pidetään keräyksen yhteydessä jätteinä,
 - paitsi, jos ne otetaan vastaan ammattimaisen henkilökunnan välityksellä suoraan myyntiin.
 - myös ympäristönsuojelulain mukaiset vaatimukset keräykselle, kuljetukselle sekä lajittelulle. Täytäntöönpanon yhteydessä pyritään lieventämään ympäristönsuojelulain velvoitteita laitoksille, joilla ei suurta ympäristöriskiä.
 - Jätteesiirtoasetuksen vaatimukset ilmoittamisesta koskevat täytäntöönpanon jälkeen myös tekstiiliä.
- Komission tutkimuslaitos JRC on tekemässä ”ei enää jätettä” –kriteerejä
- Kaikki kerätty tekstiili tulee lajitella etusijajärjestyksen mukaisesti > uudelleenkäyttö etusijalla.

Keräysverkosto

- Keräysverkoston tiheys tulee olla suhteutettu käytetyn tekstiilin syntyvään määrään, eikä saa olla rajoittunut vain niihin alueisiin, joilla keräys ja jätehuolto on kannattavaa.
- Keräysjärjestelmän tulee myös tukea sekajätteen joukossa olevan tekstiilijätteen vähentymistä.
- Yhteisötalouden toimijat saavat asettaa keräyspisteensä yhdenvertaisesti tai etusijaisesti tuottajiin nähden

Yhteisötalouden toimija

Tarkoittaa yksityisoikeudellista yhteisöä, joka tarjoaa tavaroita tai palveluja ja joka toimii seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. ihmisten sekä yhteiskunnallisen tai ympäristöllisen tarkoituksen ensisijaisuus voittoon nähden;
2. kaikkien tai useimpien voittojen ja ylijäämien uudelleensijoittaminen niiden yhteiskunnallisten tai ympäristöllisten tarkoitusten toteuttamiseksi ja niiden jäsenten tai käyttäjien tai koko yhteiskunnan etujen mukaisen toiminnan harjoittamiseksi; ja
3. demokraattinen tai osallistuva hallinto.

Yhteisötalouden toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet

- Tekstiilikeräyspisteitä saa sijoittaa etusijaisesti tai tasaveroisesti muihin toimijoihin nähden.
- Tuottajayhteisö ei saa vaatia tekstiilien luovuttamista omaan keräykseensä.
- Yhteisötalouden toimijat voivat olla joko osa tuottajayhteisön verkostoa tai sen ulkopuolella.
- Tuottajan järjestelmään kuuluvien yhteisötalouden toimijoiden jäte on otettava maksutta vastaan tuottajan järjestelmään.
- Tuottajalla kustannusvastuu järjestelmään kuuluvan sosiaalisten toimijan keräyksestä kuljetuksesta ja käsittelystä.
- Raportointivelvollisuus. Jäsenmaa voi päättää, jätetäänkö jotkut sosiaaliset toimijat raportoinnin ulkopuolelle.

Yhteisötalouden toimijoiden raportointivelvollisuudet

Vuosittain raportoitava toimivaltaiselle viranomaiselle/tuottajayhteisölle painon mukaan eriteltyinä:

1. Uudelleenkäyttöön soveltuva määrä painona ja ulkomaille viety määrä mahdollisuuksien mukaan painona ilmaistuna
2. Uudelleenkäytön valmisteluun ja kierrätykseen tarkoitettu määrä painosta, ja eriteltävä erikseen mahdollisuuksien mukaan kuidusta kuituun tapahtuva kierrätys ja ilmoitettava myös ulkomaille viety määrä;
3. Muuhun hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn mennyt määrä painosta;

Mitä tämä tarkoittaa kuluttajalle (vuoden 2028 jälkeen)?

- Tuottajayhteisön keräyspisteet – ei välttämättä kovinkaan paljon muutosta, jos tuottajayhteisö tekee sopimukset nykyisten kerääjien kanssa
- Maksuton vastaanotto
- Asetuksessa oletettavasti määritellään jotain keräyspisteiden sijoittumisesta.
- Yhteiskeräys: tekstiilijäte/uudelleenkäyttöön kelpaavat

Kysymyksiä?

Sirje Stén

Lisätietoja:

Salla Koivusalo

Johanna Routio

Sähköpostit muotoa: etunimi.sukunimi@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment